

[Damgaard Nielsen]

skandale, kan jeg ikke gå med til. Det var betydelig værre, om befolkningen havde sultet.

Vi så for nylig, at landboungdommen var i demonstration her uden for salen. Den ungdom – altså vordende landmænd – viste en opførsel så fornem, at det burde være et eksempel for andre. Der var f.eks. ingen ølflasker og råben og skrigen, hvad der tit kendetegner demonstrationer. Det er en opførsel, der viser, at bønderne foruden at dyrke jord og passe dyr kulturelt har kunne opfostre en ny slægt til at føre det erhverv videre.

Skjoldborg, en af de forfattere, jeg godt kan lide, har sagt det med disse ord:

»Mer ridder du er med din barkedede hånd end mange, der pyntes med stjerner og bånd

og tripper på bonede gulve.«

Det er netop den trippen på bonede gulve, der har bevirket, at vi nu oven i alt det andet skal have fat i en strategi for marginaljorder.

Når man snakker om marginaljorder, hævder man, at det kan være økonomisk uforsvarligt. Med de EF-prisordninger, vi er gået ind i, har man kunnet trykke marginaljorderne hvorhen man ønskede. Lad os forestille os en mand, som har 100 ha, for at tage et eksempel, hvoraf de 25 ha bonitetsmæssigt er det, vi forstår ved ringere jorder eller marginaljorder. Hvis man prismæssigt gør dyrkning af de 25 ha urentabel eller direkte tabgivende, har man, foruden ved prisreduktionen på de øvrige 75 ha, gjort hele den bedrift urentabel. Det er tit de bedre jorder, der har kunnet bære dyrkningen af de dårlige jorder op. Dermed har man taget mandens levebrød fra ham.

Skulle vi gå ind i en helt saglig debat om sprøjte- og gødningsfrie zoner, kan jeg sige, at jeg har måske 3–4 km langs med hede og skovbryn. Hvis vi ikke skulle sprøjte og vi ikke skulle give kunstgødning på de arealer, så kunne vi lige så godt lade være med at dyrke dem. Jeg ved ikke, om der er nogen, der kan forestille sig, hvad det vil sige at komme med en mejetærsker ind i sådan noget, der er groet op med ukrudt og alt det dér. Det ville ødelægge de andre varer. Man skulle i hvert fald høste det for sig selv, og jeg tror slet ikke, det kunne betale sig at dyrke det.

Skulle vi gøre noget for at bevare lidt ukrudt, var det meget bedre at lukke den ene

dyse i sprøjten, så vi har en 50 cm stribe for hver 12 m. Det kunne vi leve med, for det ville ikke belaste mejetærskerne, når vi kommer med så smal en stribe. Det kunne vi klare fint. Jeg tror også, mange landmænd helt frivilligt kunne gå ind på, at vi laver lidt sprøjtespor, som vi siger, altså vi streger den lidt mere end normalt.

Der er en anden ting – det er ikke forsøgt endnu – der ville erstatte, tror jeg, nogle af disse ting. Det er hørdyrkning. De lettere jorder er særdeles velegnede, og Danmark er et af de lande, der er længst fremme med hensyn til, om det skal være hørfrø eller det skal være spindehør. Det er ikke til lige at gøre op.

Vi har ad frivillig vej ifølge redegørelsen 250.000 ha liggende som marginaljord i dag. Det lyder ikke af så meget, men det er immervæk et område på næsten 50 gange 50 km. Det er et stort område, hvis man lægger det sammen.

Vi har i redegørelsen læst lidt om, at jordfordeling er en vej, og vi hørte også hr. Gade nævne det. Hvis vi laver jordfordeling og tager lidt jord fra en anden og giver til en tredje, er så han, der mister jord, en, der sælger jorden? Der er i hvert fald en, der glider ud af systemet.

Vi skal passe de jorder, vi trækker ud af bedrift. Vi savner helt konkrete tal for, hvad det vil koste. Der har været nævnt heroppefra lugning af flyvehavre. Nu har vi i Vestjylland en umådelig masse flyvehavre, især på de lavere arealer, og hvis vi ikke må sprøjte eller nogenting, må det blive Miljøstyrelsens opgave, eller hvem det nu er, at få det luget væk. Jeg ved, at det tager lang tid, hvis man skal ud og luge flyvehavre i langt græs. Det er umuligt at få det hele med, og der er jo pligt til at holde flyvehavre væk; det står udtrykkeligt i landbrugsloven.

Der er ingen tvivl om, at her er strategien, man vil bruge for at tilintetgøre den frie bonde. Det er meget uklogt i øjeblikket at komme med det. Vi har set, at landmanden ikke tåler mere. Man kunne frygte, at bonden og hans familie i hele den overadministration lider samme skæbne som fangerne i Grønland i sin tid, da bureaukrati og misforstået nidkærhed totalt ødelagde den menneskelige værdighed og selvopholdelsesdrift. Det var det, disse herlige naturfolk deroppe blev udsat for. Men det er måske den selvopholdel-